

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1920 kl. 3 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
ändring i § 104 regeringsformen och § 69 riksdags-
ordningen.*

Närvarande: herrar Larsson i Västerås, Clason, Schlyter, Hellberg*, K. J. Ekman*,
Thulin, von Geijer, Modig, H. G. Andersson*, Larsén, Janson i Kungsör,
Jansson i Edsbäcken, Zander*, Henrikson, Hansson i Gårda*, Leander,
Nilsson i Antnäs, Karlsson i Vadstena och Persson i Fritorp*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion nr 147 hava herrar *Månsson* i Hagaström och *Werner* hemställt, att riksdagen måtte såsom vilande antaga följande grundlagsändringar: *att* i regeringsformens § 104 orden: 'eller någon allmän överläggning därom uti nämnden förefalla' måtte utgå;

att i riksdagsordningens § 69 första mom. orden 'vart tredje år' ersättas med 'varje år';

att i riksdagsordningens § 69 andra mom. måtte i stället för den nuvarande ('Nämndens — — föreskrivas') erhålla följande lydelse:

'Nämndens ledamöter tillfrågas först: skall omröstning anställas till uteslutande av någon bland högsta domstolens ledamöter? Besvaras denna fråga enhälligt med *nej*, bliva högsta domstolens samtliga ledamöter bibehållna. Besvaras den åter av någon nämndens ledamot med *ja*, skall slutet omröstning företagas angående den, eller om flera nämnas, angående varje särskild högsta domstolens ledamot, som föreslås skola entledigas, varvid den eller de, för vilkas avskedande minst hälften av nämndens samtliga ledamöter röstat, anses vara från riksdagens för-

troende uteslutna; och förhålles därefter såsom i regeringsformens § 103 vidare föreskrives.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Konstitutionsutskottet vid 1917 års riksdag yttrade i utlåtande nr 34 beträffande en med den förevarande i stort sett likalydande motion nr 437 i andra kammaren av herr Månsson m. fl., bland annat, följande: »Utskottet erinrar, att den kontroll över högsta domstolens ledamöter, som genom bestämmelserna om opinionsnämnden tillerkänts riksdagen, saknar motsvarighet i främmande länder, och att de regler för nämndens verksamhet, som grundlagarna föreskriva, tillkommit för att garantera, att utövningen av denna kontroll icke skall medföra fara för domaremyndighetens självständighet. Dessa garantier finner utskottet böra bibehållas, så mycket mera som — så vitt utskottet har sig bekant — erfarenheterna i fråga om nämndens verksamhet icke givit vid handen, att några ändringar i den av motionärerna föreslagna riktningen skulle vara behövlige.»

Utskottet anser ovan anförda yttrande fortfarande äga full giltighet. Med anledning härav får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 maj 1920.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservation

av herrar *Larsson* i Västerås, *Schlyter*, *Thulin*, *Larsén* och *Karlsson* i Vadstena, som anført:

»Enligt vår mening kunna giltiga skäl anföras för bifall till motionärernas yrkanden beträffande regeringsformens 104 § och riksdagsordningens 69 § första moment. Emellertid böra enligt vår tanke bestämmelserna om opinionsnämnden revideras jämväl i andra avseenden än de av motionärerna berörda. Vi äro nämligen av den uppfattning, att folkets kontroll över rättsskipningen genom opinionsnämnden ej bör vara begränsad till högsta domstolens ledamöter utan bör utsträckas jämväl till domare i andra instanser. Då emellertid en så väsentlig omläggning av institutet i fråga ej synes böra äga rum annat än i samband med en allmän rättegångsreform, och då ovan berörda, av motionärerna föreslagna ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen torde kunna utan olägenhet anstå tills bestämmelserna om institutet i dess helhet upptagas till revision, hemställa vi att förevarande motion för närvarande icke bör till någon riksdagens åtgärd föranleda.»
